

ویژه نامه هشتم تدبر

تأمل در روش های تدبر

گزارش عملکرد کارگروه تدبر ادبی

|| انسیه برومندپور (مسئول کارگروه)

فعالیت های گذشته

هم چنین دوره های کارگاهی ترمیمی را در حال اجرا داریم که برای هر کتاب سه جلسه برگزار می شود. در جلسه اول، کلیات کتاب (اهداف، چستی، ضرورت مطالعه، چگونگی مطالعه، پیش نیازها و ساختار کتاب به صورت درختی و موضوعی، همراه با ارائه نمونه تقریبی از موضوعات هر درس) مطرح می شود. در جلسه دوم سوره مبارکه محمد بر اساس آن روشی که در کتاب آمده است، مورد مطالعه قرار می گیرد. در جلسه سوم افراد شرکت کننده در دوره، این کار را به صورت تقریبی انجام می دهند تا به صورت تقریبی به بخشی از مهارت هایی که از این کتاب می توانند به دست بیاورند برای مطالعه سوره در سطح تدبر ادبی، دست پیدا کنند.

برنامه های آینده

برنامه های آینده چند بخش کلی دارند: یک برنامه مربوط به مربیانی هست که الان دارند تدریس می کنند. هماهنگی و انسجام ایشان و برقراری یک نظام ارتباطی و تعامل خوب بین ایشان به نحوی که بتوانند در شیوه های تدریس به هم کمک کنند، مد نظر است. یعنی شکل گیری یک گروه کوچک که در آن مربی ها با هم ارتباط داشته باشند و در این حلقه ارتباطی حداقل خروجی، تبادل شیوه های تدریس کتاب باشد تا به شیوه های تدریس کتاب بر اساس دسته بندی هایی که از مخاطب داریم، برسیم.

بخش دیگر کلاس هایی است که برگزار می شوند و مربوط به حوزه آموزش است. پیگیری کلاس هایی که در حال برگزاری است و رفع نقاط ضعف آنها، در این بخش مد نظر است. ان شاء الله مبتنی بر اصلاح این نقاط ضعف، برگزاری دوره های جدید و تداوم این کلاس ها پیگیری خواهد شد.

ضمن این کار، تقویت مربی ها و همین طور افزایش سطح تدبری متدبران در حوزه تدبر ادبی، مد نظر است.

در بخش دیگری تداوم کارگاه ها، مهم است. ان شاء الله بعد از دور اولی که کارگاه ها را اجرا می کنیم، یک ارزیابی می کنیم نسبت به اینکه اجرای این شکل از کارگاه ها چقدر سودمند و اثرگذار بوده است و بعد مبتنی بر آن به کارگاه های جزئی تر برسیم.

ما در کتب تدبر ادبی، با موضوعات جزئی که باید به صورت موردی آموزش داده شوند، مواجه هستیم. متناسب با دروس کتاب و متناسب با موادی که در هر درس مطرح است، باید بتوانیم به طراحی کارگاه برسیم. به نحوی که به صورت جزئی بتوان این مسائل را آموزش داد. مثلا کارگاهی ویژه جهت بررسی جمله اسمیه و

برگزاری دوره های تدبر ادبی ۱ و ۲ که به صورت حضوری، مجازی، فشرده، تفصیلی و کلا در قالب های مختلف، برنامه اصلی کارگروه بوده است. بعضا کارگاه هایی برگزار شده است که خیلی کم بوده اند. البته در مورد تدبر ادبی ۲ فقط برگزاری کلاس بوده است که مدل های مختلفی داشته است. یک بعد تدریس، حضوری و مجازی بودن است و بعد دیگر آن ترکیبی برگزار کردن دوره هاست. از بعد دیگر تفصیلی و اجمالی بودن آن هاست که دوره های اجمالی به صورت ۱۴ تا ۱۶ جلسه ای برگزار شده است که متناسب با یک ترم دانشگاهی است. بعضا دوره هایی داشتیم که تدریس کتاب به اندازه سه ترم هم بوده است. بعد دیگر آن در شکل اداره کلاس و برگزاری و ارائه محتواست، یا به این صورت بوده است که مطالب پیش خوانی شده اند و در کلاس یک ارائه کلی و ابتدایی از هر درس اتفاق افتاده و بعد از آن رفع اشکال و حل تمرین بوده است، یا به این صورت بوده است که درس کامل تدریس شده است و حداقل بخشی از تمرین درس ها حل شده است و حل درس هایی که به صورت کامل تمرین هستند، یا به متدبر واگذار شده و یا بخشی از آن در کلاس حل شده و یا به عنوان آزمون کلاس قرار گرفته است. با این تنوع بیان شده، آنچه انجام شده است، تا به حال برگزاری این دوره ها بوده است.

فعالیت های در حال اجرا

در یک سال اخیر، الحمدلله اکثر بزرگوارانی که کتاب ها را تدریس می کنند، رشته تخصصی شان هم به حوزه تدبر ادبی نزدیک است. از وجود بزرگوارانی بهره می بریم که تحصیلاتشان ارشد یا دکترای ادبیات عرب است یا به واسطه تحصیلات حوزوی که دارند، تسلط خوبی به ادبیات عرب دارند.

کلاس های حضوری و مجازی و ترکیبی را داریم. کلاس های تقریبی داریم که در آن ها یک سوره با روش های تدبر ادبی آموزش کار می شود.

هم چنین کلاس های مقدماتی که در آن ها آموزش صرف و نحو را به صورت فشرده داشتیم، توسط خانم ها ذاکری، آثم و مبارک برگزار شد. این کلاس ها به عنوان مقدمات برای ورود به کلاس تدبر ادبی در نظر گرفته شده بود.

به لطف خدا، کیفیت آموزش نسبت به آنچه که در دو سال پیش از این داشتیم، به سطح خوبی ارتقاء پیدا کرد. بر همین اساس آن اقبالی که باید به بحث تدبر ادبی بشود و یا انگیزه ای که باید برای آموزش این کار وجود داشته باشد، تا حد خوبی ایجاد شده است که البته هنوز زیاد و راضی کننده نیست.

صاحب امتیاز، مدیر مسئول و سردبیر:

کاشف

احمد رضا اخوت

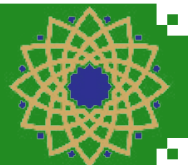
هیأت تحریریه:

اعضای مدرسه دانشجویی قرآن و عترت علیهم السلام

کانال اطلاع رسانی

مجمع مدارس دانشجویی قرآن و عترت علیهم السلام

@QuranEtratSchool

مسیرهای ارتباطی با کارگروه

بزرگوارانی که به صورت موردی به این منابع احتیاج داشته باشند، می‌توانند به بنده مراجعه کنند (از طریق شناسه زیر در پیام‌رسان بله:

@e_boroomandpoor)

هم‌چنین درباره چگونگی پیوستن به کارگروه، بزرگواران می‌توانند به بنده در پیام‌رسان بله پیام بدهند تا در گروهی که مربوط به این کارگروه است، عضو شوند و از حضورشان بهره‌مند شویم. از همکاری بزرگوارانی که در این زمینه توانمندی یا علاقه دارند و انگیزه انجام فعالیت در این زمینه را دارند، استقبال می‌کنیم تا بتوانیم با همراهی آنها به جمع منسجمی دست پیدا کنیم که همت خودش را این میدانند که زاویه دید ادبی درستی نسبت به سوره‌های قرآن بر اساس عرف ادبی قرآن پیدا کند. تا بتوانیم تدریس این کتاب و خروجی گرفتن از این کتاب را در افزایش کیفیت تدبر افراد ان‌شاءالله شاهد باشیم.

نیازمندی‌های کارگروه

بزرگترین نیازمندی ما در این بخش تقویت ادبیات متدبرین مجموعه است. ما با ضعف بسیار شدیدی در فهم ادبی متدبرین در مجموعه مواجه هستیم. همین کار را بسیار دشوار می‌کند. هم جا انداختن توجه به اهمیت این کتاب را دشوار می‌کند، و هم استفاده و بهره‌برداری از این کتاب را.

اولا باید یک انگیزه بسیار قوی برای افراد ایجاد شود که اصولا سراغ بحث‌های ادبی بروند. وضعیت حاضر این‌طور است که افراد تا مجبور نشوند سراغ تدبر ادبی نمی‌روند، در حالی که باید بسیار شوق داشته باشند. آن چیزی که به تدبر آنها یک تعین جزئی می‌دهد و باعث می‌شود که مطالب برای آنها تفصیلی شود، دقت نظرهای ادبی است. چون به هر حال زبان قرآن، عربی است و آشنا شدن با عربی خود قرآن موضوعیت دارد. بنابراین باید به این سطح از دقت برسیم که بتوانیم ادبیات قرآن را بفهمیم. این امر، حوصله، دقت و تأملی می‌طلبد که ان‌شاءالله کم کم به وجود بیاید. ما تلاشمان در کلاس‌ها این است که این ذائقه‌سازی اتفاق بیافتد. حداقل در جمع این ذائقه شکل بگیرد که ما باید قرآن را با این دقت نظر تدبر کنیم. بنابراین اصل نیازمندی ما انگیزه‌سازی نسبت به میل تدبر به ادبی است و متناسب با این هم تلاش‌هایی حداقلی در کلاس‌ها اتفاق می‌افتد.

چیزی که به ما کمک می‌کند در تأمین این نیازمندی، این است که ما به طراحی کارگاه‌های کوتاه و بسیار جذاب به نحوی که اثر فهم ادبی را در فهم تدبری نشان بدهد، برسیم. بتوانیم این کارگاه‌ها را با کیفیت خوبی تبلیغ و اجرا کنیم تا به افراد، اثر و ارزش این روش نشان داده شود و آنها نیز اقبال کنند و به این سمت کشیده شوند تا در این سطح، تدبر را بخوانند و برایش وقت بگذارند. چون حقیقتا کار وقت‌گیری است.

به صورت جزئی‌تر هم می‌توان گفت که نیازمندی ما افرادی هستند که به صورت اجرایی در حوزه تبلیغ، سامان‌دهی، برگزاری و تأمین نیازهای ظاهری به ما کمک کنند تا بتوانیم کارگاه‌هایی که طراحی می‌شوند، را اجرا کنیم.

مفهوم تدبری‌ای که دارد، یا بررسی جمله فعلیه و مفهوم تدبری که دارد، یا بررسی مفاعیل و مفهوم تدبری که ایجاد می‌کند.

هم‌چنین در کتاب تدبر ادبی ۲ برای حروف بتوانیم کارگاه داشته باشیم. مثلا برای مباحث حروف انتقال توجه، حروف برانگیختن توجه و... تا افراد متناسب با نیاز خودشان بتوانند به صورت جزئی، دقیق و کاملا مصداق محور استفاده کنند و ان‌شاءالله نقاط ضعفی که در ارزیابی‌های قبلی احصاء شده‌اند، به تدریج در مرور زمان برطرف شوند.

در صدد هستیم از افرادی که رویه و روال قرآنی دارند و بر اساس آن دید قرآنی به ادبیات عرب نیز توجه دارند (نه اینکه صرفا در ادبیات افراد قدرتمندی باشند بلکه افرادی که ذائقه قرآنی دارند و در ادبیات هم تبحر دارند) در حد امکان جمع کوچکی را تشکیل بدهیم. اقداماتی در این زمینه انجام شده است ولی تداوم آن دچار مشکل شده است. ان‌شاءالله که بتوانیم آن جمع را احیاء کنیم و یک جمع تخصصی در حوزه ادبیات زیرمجموعه کارگروه تدبر ادبی شکل بگیرد که از محصول تعاملاتی بین این بزرگواران که اتفاق می‌افتد، بتوانیم در کلاس‌ها استفاده کنیم و همین‌طور در تربیت مربی بتوانیم از آن‌ها بهره ببریم.

خروجی‌ها و محصولات

خروجی‌هایی که تا به حال داشتیم البته راضی‌کننده نیستند، ولی آن‌چه تا به حال اتفاق افتاده این است که سعی کرده‌ایم حداقل یک دور تدریس این کتب را به صورت جزئی داشته باشیم. یعنی جزء به جزء کتاب عبارت‌خوانی شده، توضیح داده شود و تمارین حل شوند. به یک منبع نسبی در استفاده از کتاب به صورت جزء به جزء دست پیدا کرده‌ایم.

بر اساس این کار، ما به ملزومات تدریس کتاب دست پیدا کرده‌ایم. به نحوی یک سند اجرایی و عملیاتی است که به ما می‌گوید در آموزش چه کار کنیم که انتقال مفاهیم کتاب به خوبی اتفاق بیافتد. این سند می‌تواند به مربی‌ها برای آموزش کتاب، تقویت خودشان و آموزش این نکته که چطور کتاب را تدریس کنند، کمک کند. این کار برای کتاب تدبر ادبی ۱ به صورت کامل انجام شده است و در حال انجام آن برای کتاب تدبر ادبی ۲ هستیم.

درصدد تهیه سندنگارهایی (پاورپوینت) برای کل کتاب‌ها هستیم. برای تدبر ادبی ۱ این کار صورت گرفته است و برای تدبر ادبی ۲ به تناسب تدریس کتاب ان‌شاءالله پاورپوینت‌ها تهیه می‌شوند. از این سندنگارها جهت تهیه فیلم‌های آموزش مجازی نیز استفاده می‌کنیم. این برنامه برای خروجی آینده است و امکانات خودش را می‌طلبد و به تناسبی که امکاناتش فراهم شود، به سمت تهیه فیلم‌های آموزش مجازی پیش می‌رویم ان‌شاءالله.

این خروجی‌ها بارگزاری نشده‌اند، چون به صورت دست‌نویس مکتوب شده‌اند و حجم بسیاری دارند و جهت تدوین آنها به شکل الکترونیک باید فکری شود. این که ما در چه قالبی این کار را انجام بدهیم که متن سخت نباشد و اهداف مورد نظر از بین نرود، مهم است.

تدبر به وسعت جامعه

گزارش عملکرد هشت‌ساله باشگاه قرآنی نور

|| هانی چیت‌چیان (مربی)

الآن قریب به هشت سال است که به طور کامل منظم فعالیت‌های باشگاه دنبال می‌شود. یک جلسه در سال در مشهد مقدس، یک جلسه در سال هم در قم و جمکران برگزار می‌شود و بقیه در تهران است. مدتی در امامزاده صالح علیه‌السلام و مدتی در امامزاده قاضی الصابر علیه‌السلام بوده است و جاهای مختلف.

آن سرکار خانم دکتر حق‌جو هستند و جمع دیگری از دوستان، ایشان را همراهی می‌کنند. به مرور، باشگاه مستقل شد و از خارج از بنیاد ملی نخبگان هم دانشجوی می‌پذیرفت. جلسات باشگاه به این صورت است که به صورت ماهیانه در دومین جمعه هر ماه شمسی برگزار می‌شود.

۱. در کجا و در چه بازه زمانی، چه سوره‌ای و با چه روشی برای چه مخاطبی ارائه کردید؟
باشگاه قرآنی نور، مجموعه‌ای است که زیرمجموعه بنیاد ملی نخبگان شکل گرفت و جمعی از نخبگان بنیاد ملی که تصمیم گرفتند به طور متمرکز فعالیت‌های قرآنی داشته باشند، این باشگاه را تأسیس کردند. موسس

هم‌چنان هم جذب دارند و جلسات با جمعیت بسیار خوبی به صورت حضوری و هم‌زمان با جمعیت بسیار گسترده‌ای به صورت مجازی تشکیل می‌شود و به یک هویت مستقل و خوبی رسیده است.

۲. هدف‌تان از انتخاب این مخاطب، این سوره‌ها و روش‌ها چه بوده است؟

در باشگاه قرآنی، ما سیر تدریس در سوره‌ها داریم. از روش‌های تدریس استفاده می‌کنیم ولی آموزش روش‌های تدریس نداریم. نوعاً به روشی که استفاده می‌کنیم در جلسات اشاره می‌کنیم. همین هم باعث شده است که تعداد قابل توجهی از دوستان باشگاه، الان دارند دوره‌های روش‌های تدریس در قرآن را در مدرسه قرآن می‌گذرانند و در سطوح مختلف تدریس هستند.

مخاطب، جامعه‌نخبگانی کشور است. بچه‌هایی که فعال هستند و فعالیت‌های اجتماعی و علمی جدی در کشور دارند. این محفل قرآنی می‌تواند ساخته و پرداخته نظام فکری و جهان‌بینی آن‌ها در ارتباط با فعالیت‌هایشان باشد و خود این هم باعث شود که جمعی از فعالان و نخبگان در عرصه‌های مختلف جامعه بتوانند رویکردی هماهنگ و امت‌ساز با هم داشته باشند.

۳. چقدر به آن هدف توانستید دست پیدا کنید؟

من فکر می‌کنم ما خیلی فراتر از هدف‌های اولیه در این‌جا بودیم. شاید قبلاً فکر نمی‌کردم که یک سیر تدریس در سوره‌ها بتواند چنین فضایی را ایجاد کند. یعنی در برداشت اولیه ما صرفاً یک سری جلساتی بود که ممکن بود در جاهای دیگر هم داشته باشیم ولی فکر می‌کنم نیازمندی، طلب و احساس نیاز جمع و آن همت بالای گروه موسس، خانم دکتر حق جو و جمعی از دوستان باشگاه، که پیگیر ماجرا بودند، نظم دوستان در اجرای برنامه‌ها و پیگیری کردن مطالب، باعث شد که این جریان به یک هویت مستقلی تبدیل شود که الان واقعا برای خودش هویت دارد و شناخته می‌شود، جامعه مخاطب مخصوص به خودش را دارد، فرهنگ مخصوص به خودش را دارد و من فکر می‌کنم ما خیلی فراتر از اهدافی که فکر می‌کردیم در این جمع، الحمدلله به لطف دوستان محقق شده است.

۴. چالش‌های مواجهه با مخاطب خارج از مجموعه چه بوده است؟

مهم‌ترین مسئله، صبوری کردن و حلم برای شکل‌گیری ادبیات مشترک است که یکی از اتفاقات شاخص، در این جمع این بوده است. جمع دوستان باشگاه قرآنی نور، بچه‌های فعال علمی از دانشگاه‌های مختلف هستند، مثل دانشگاه تهران، امیرکبیر، علم و صنعت و شریف و... افراد بعضاً در مسائل اجتماعی و سیاسی هم با هم اختلاف نظرهای جدی دارند و ما جلسات سیاسی قابل توجهی هم در خلال این هشت سال داشته‌ایم که

پایه‌سازی و دسته‌بندی می‌شوند و در سایت قرار می‌گیرند و از روی آن، بعضاً فعالیت‌هایی (به لحاظ علمی که بروند و چیزی را مطالعه کنند، یا به لحاظ فعالیت اجتماعی) تعریف می‌شود که دوستان در طی یک ماه تا جلسه بعدی روی آن‌ها کار می‌کنند. حتی مادر بعضی از سوره‌ها، فعالیت‌های اجتماعی-اقتصادی و قرض‌الحسنه‌ای را به حسب فضای آن سوره تعریف کردیم و دوستان هم پیگیری و اجرا کردند.

در طول مدتی که فعالیت‌ها شکل گرفته است، به مرور کارگروه‌هایی هم در جمع شکل گرفتند. به طور مشخص کارگروهی که مطالب را پایه‌سازی می‌کنند و در واقع آن را دنبال‌دار می‌کنند تا بشود دنبال و فعالیت‌دارشان کرد.

هم‌چنین کارگروه‌های موضوعی هم داشتیم. یکی از کارگروه‌های جدی ما در باشگاه قرآنی که الان هم دارد فعالیت می‌کند، کارگروه ریحانه‌شناسی است که در خلال جلسات باشگاه، جایی بود که موضوع زن به طور ویژه مطرح شد. از همان‌جا این کارگروه با هدف شناخت بیشتر زن و رسالت زن در دنیای امروز شکل گرفت و یک کارگروه با برنامه بسیار مشخص و دقیق علمی شد. بر روی مبحث تدریس در بیت کار می‌کنند، با اساتید مدرسه قرآن مرتبط هستند و رفع اشکال می‌کنند. حتی دوره‌های تدریس را می‌گذرانند تا بتوانند عمیق‌تر کار کنند. هر ماه در جلسات باشگاه، کارگروه ریحانه‌شناسی ارائه برنامه دارد. گزارش کار می‌دهند، جذب نیرو می‌کنند و محتوایی را در اختیار مخاطب قرار می‌دهند. یک کارگروه دیگر، کارگروه شناخت انسان است که اصلاً این انسان کیست و چیست و ما در مورد چه موجودی حرف می‌زنیم.

کارگروه دیگری که به تازگی شکل داده‌اند، با عنوان گل‌گشت است که به طور ماهیانه در زمانی غیر از زمان جلسات، یک برنامه تفریحی-خانوادگی در صبح جمعه طراحی می‌کنند. برنامه‌ای که دوستان می‌روند و آن‌جا علاوه بر فضای تفریحی که برای خانواده‌هاست و فضای سالمی ترتیب می‌دهند، فضای گفتگو و جذب نیروی بیشتر و به اشتراک گذاشتن دوباره مطالب، حتی گفتگو کردن روی مطالب جلسه قبل در آن اتفاق می‌افتد. و این باعث شده است که چهره برنامه‌های باشگاه، چهره‌ای ترکیبی شود. یعنی علاوه بر ارائه سوره که بنده ارائه می‌دهم، دوستان کارگروه‌های ریحانه‌شناسی و شناخت انسان ارائه برنامه دارند و یک کارگروه دیگری که مطالب جلسات را تبدیل به پادکست‌های صوتی یا نماهنگ می‌کند، و هر جلسه محصولات تولیدی جلسات قبلی را ارائه می‌دهند. در نتیجه جلسات باشگاه، یک برنامه ترکیبی شده و جامعه مخاطب خیلی مشخصی را پیدا کرده است که مشتری ثابت هستند و الحمدلله

الآن یک سری مخاطب کاملاً ثابت از جمع جوانان نخبه دانشگاهی پیدا کرده است که در عرصه‌های مختلفی فعال هستند. بچه‌های بسیار فعال پراورزی اهل تفکر در رشته‌های مختلف فنی و مهندسی، پزشکی، هنر، علوم انسانی و موارد دیگر. بخش قابل توجهی از بچه‌ها در شرکت‌های دانش‌بنیان فعالیت می‌کنند. یک جمع خیلی خوب دانشجویی که نیازمندی‌اش این بوده است که حداقل به صورت ماهانه یک برنامه معرفی داشته باشند، به صورتی که خیلی عمیق و قابل‌اندیشیدن بوده و هم‌چنین سیری که به آن‌ها کمک کند تا این فرآیند را در طی زندگی‌شان بتوانند پایه‌سازی کنند.

به دلیل مشغله دوستان، خیلی امکان فراهم نشد تا دوره‌های روش‌های تدریس را به صورت برنامه هفتگی مطالعاتی داشته باشند. لذا جلسات به صورت سیر سوره‌ها انجام شده است. سوره‌های زیادی هم کار شده است. سوره‌های پنج جلد اول تدریس به طور کامل (حتی بعضی از سوره‌ها، دو بار)، مجموعه سوره‌های الر، سوره‌های طوایسین، سوره‌های حوامیم، سوره‌های مسبحات و مجموعه سور ملائکه در این جلسات کار شده است. در حال حاضر هم سوره مبارکه یس و سوره‌هایی که با حروف مقطعه منحصر به فرد هستند در حال ارائه‌اند.

یکی از ویژگی‌های جمع این است که مثلاً یک سال کامل سوره‌های مسبحات را کار کردیم (تقریباً هر سوره‌ای دو جلسه، بعضی از سوره‌ها سه جلسه) ولی بعد از یک سال که سوره‌های مسبحات کار شدند، خود جمع دوستان به این نتیجه رسیدند که نیاز دارند بیشتر روی این سوره‌ها کار کنند و یک سال دیگر نیز تمدید شد.

عین این اتفاق برای سور ملائکه هم افتاد. یک دور سور ملائکه (سور صافات، ذاریات، مرسلات، نازعات و عادیات) کار شدند، سال بعد دوباره دوستان برداشتشان این بود که با توجه به آنچه از کلیت این سوره‌ها به عنوان سبک زندگی مجاهدانه و شکل‌دهی جمع‌های مجاهدانه یاد گرفته بودند، لازم است یک سال دیگر این سوره‌ها را با عمق بیشتری کار کنند، لذا یک سال دیگر هم تمدید کردند. فکر می‌کنم هر کدام از این سوره‌ها در حد چهار-پنج جلسه با موضوع سبک زندگی مجاهدانه کار شدند. لذا شیوه جمع این‌طور است که دسته‌ای از سوره‌ها کار می‌شود، به یک جمع‌بندی می‌رسد، بعضاً این برداشت و یا این احساس نیاز برای دوستان هست که آن‌چه گفته شد لازم است عمیق‌تر کار شود و آن را مجدد در دستور کار قرار می‌دهند و عمیق‌تر کار می‌کنند. و این شکل کلی برنامه‌های باشگاه قرآنی نور است.

باشگاه یک سایت دارد، مطالب جلسات به سرعت

جالب است که جزو جلسات خاطره انگیز باشگاه قرآنی نوزند. ما هم در مشهد مقدس و هم در قم، چند جلسه بسیار سیاسی و با مباحثات بسیار قوی داشتیم که خدا را صد هزار مرتبه شکر به بهترین خاطرات باشگاه قرآنی نور تبدیل شده اند و همه از آن یاد می کنند. فکر می کنم حلم به خرج دادن و صبوری کردن برای شکل گیری ادبیات مشترک و هم کلامی برای این که سوره های قرآن، نقطه اشتراکمان باشند و به مرور در ما هم فکری ایجاد کنند تا به یک هم دلی برسیم، مهمترین اتفاقی است که باید بیافتد.

باشگاه قرآنی نور یک نمونه خیلی شاخص از این هم دلی است که می بینید آدمها با تفاوت های بسیار زیاد و قابل توجه و دوست داشتنی، چطور هم دلانه کنار هم هستند و با تمام این حرف ها، جلسات یک محل و مأمون خیلی دوست داشتنی است که همه تلاش می کنند آن جا باشند و آن برنامه را از دست ندهند.

۵. بازخوردهای مثبت یا منفی را بفرمایید.

ما خیلی باز خورد منفی نداشتیم. البته در طی این دوره می توانم بگویم طبیعتا افت و خیزهایی داشته است، مثل تمام برنامه ها. وقت هایی که بحث علمی می شده، عده ای می گفتند چرا کاربردی نیست؟! وقت هایی که کاربردی می شده، عده ای می گفتند چرا همان طور علمی نیست؟! بحث اگر حیثیت سیاسی یا اجتماعی پیدا می کرد، عده ای می گفتند چرا از دستور جلسه خارج می شویم؟! روی سوره که می رفتیم، عده ای می گفتند چرا سوالات ما را جواب نمی دهید؟! اینها افت و خیزهایی است که در هر کار مستمری شکل می گیرد تا ذهن های ما به هم نزدیک شود و بفهمیم کجا هستیم و چه کاری می خواهیم با هم انجام بدهیم.

در مجموع واکنش های مثبتی که جمع نسبت به این برنامه داشتند، انقدر زیاد بوده است که این برنامه توانسته هشت سال، بدون هیچ مستمسک نیرونگهداری، به طور منظم دنبال شود و ماهی یک بار صبح های جمعه برنامه ثابت بچه های این جمع باشد. خیلی از این بچه ها مجرد بودند و الآن به صورت متأهلی در برنامه شرکت می کنند. الآن یک عالمه بچه های قد و نیم قد در جلسه هستند که از سر و کول جلسه بالا می روند! و من فکر می کنم اثر آن قرآن خواندن به صورت تدریجی، و مرتبط با زندگی، و اثر آن تلاش کردن برای شکل گیری ادبیات مشترک، نظام فکری مشترک و هم دل شدن در باشگاه، نمود دارد که شاید خیلی خوب بشود آن را دید.

۶. توصیه شما برای نحوه گسترش این مسیر ارائه تدریس و سوره چیست؟

مهم ترین توصیه ای که با توجه به این تجربه به ذهنم می رسد این است که شناخت جمع های تخصصی، گروه هایی که در میدان به لحاظ علمی و به لحاظ

فعالیت، دارند کار انجام می دهند و بعد ارتباط برقرار کردن با این جمع های تخصصی و هم فکر شدن، هم ادبیات شدن و هم دل شدن با آن ها برای استفاده و جریان سازی محتوای قرآنی در جامعه، کار بسیار مهمی است که از رسالت های مدرسه دانشجویی قرآن و عترت علیه السلام و همه فعالان مدرسه است.

طبیعتا در جریان شکل گیری این جمع ها نمی شود از اول دوره پیوسته روش های تدبیر در قرآن را روی میز گذاشت و گفت که این دوره را بگذرانید. چون دوره پیوسته حاصل نیاز جمعی است که با قرآن ارتباط گرفته اند و الآن خودشان را نیازمند به لایه های عمیق تر قرآن می دانند، لذا در این زمینه نیازمند برنامه های عمیق و مستمر هستند. ولی ما باید فضایی ایجاد کنیم برای باز کردن ذهن افراد به سمت قرآن و بعد آن فضای باز شده به مرور به سمت جریان تخصصی حرکت کند، با توجه به اینکه نیاز به خوبی شناخته شده است.

جلسات باشگاه قرآنی نور با توجه به اینکه خود جلسات، سیر تدبیر در سوره هاست، ولی جمع بسیار قابل توجهی از گروه هایی که مستمر در برنامه های باشگاه شرکت می کنند، الآن مخاطب دوره های تدبیر در قرآن هستند و در سطوح مختلف دارند دوره های تدبیر می گذرانند. حتی عده ای جذب کارگروه ها یا مدارس مختلف مدرسه قرآن شده اند.

اینکه بتوانیم با گروه ها و جمع های تخصصی ارتباط برقرار کنیم، معارف قرآنی را به آنها منتقل کنیم و این را تبدیل به برنامه های ثابت مستمری بکنیم و بعد از چشیدن طعم قرآن آنها را سوق بدهیم به سمت استفاده عمیق تر، به نظرم کار خیلی مهمی است و ارزش بسیار بالایی دارد. چون مجموعه این جمع هاست که یک شبکه انسانی قدرتمند قرآنی را شکل می دهد و ان شاء الله قدرت اجتماعی ایجاد می کند تا بشود تدبیر در قرآن را به خوبی دنبال کرد.

۷. چه کمک هایی از چه بخش هایی از مجموعه در این مسیر مورد نیاز است؟

فکر می کنم مهم ترین اتفاق این است که آغوش ما باید به سمت جذب این افراد گشاده باشد. یعنی همه ما باید آغوش بازی داشته باشیم تا چنین آدم ها و چنین جمع هایی را ما در آغوش بگیریم، سفت بغل کنیم و رها نکنیم.

طراحی دوره های متنوع و چالاک، کارگاه هایی که مخاطب را در یک جلسه، به فهم خوبی می رساند، طراحی یک فرآیند تدریجی تا رساندن به دوره های تخصصی، اصلا باز بودن آغوش مجموعه که اول و وسط و آخر هر ترم برای آدم هایی که مراجعه می کنند، ایده هایی داشته باشد. مثلا اینکه این فیلم را ببینید، اینجا بروید، این مطلب را مطالعه کنید و بیا بید سوال

بپرسید. طراحی کردن انواع دوره های متنوع و جذاب که افراد را بتواند جذب کند و آنها را به خوبی بتواند هدایت کند و هم چنین طراحی برنامه ها و کارگاه هایی که محتوای تخصصی مدرسه قرآن را - که واقعا بی نظیر و بی بدیل اند - به ادبیات جامعه نزدیک کند، به مسائل ذهنی مخاطب نزدیک کند و او را از مسائلی سیر بدهد به سمت مسائل قرآنی، مهم ترین کاری است که اگر همه ما به آن اهتمام داشته باشیم، آن وقت هر کدام از ما با هر کدام از این جمع ها روبرو شود، آنها می توانند با توجه به استعدادشان در جاهای مختلف مدرسه قرآن جاگامی شوند. این آغوش باز علاقه مند تشنه با زبان لاین و به زبان قوم، مهم ترین چیزی است که اگر همه ما به سمتش حرکت بکنیم که الحمدلله داریم حرکت هم می کنیم، هر چقدر این را شدت بدهیم، می شود جریانات گسترده تر و وسیع تری را در کشور شکل داد.

و یک نکته بسیار مهم، استمرار است. شکل دهی هر جریانی نیازمند به استمرار است. در دانشگاه اگر بخواهید شکل دهید، در مجموعه های دیگر اگر بخواهید شکل دهید، استمرار موضوع بسیار مهمی است که ما بعضا از آن غفلت می کنیم. معمولا با یک جلسه، دو جلسه، پنج جلسه، ۱۰ جلسه، به ارزیابی می رسیم و می خواهیم در مورد کار تصمیم گیری کنیم. البته طبیعتا هر برنامه ای را که باید یک تصمیم گیری در موردش کرد، آدم یک نشانه هایی می گذارد، اصل آن جا و آن مخاطب را بررسی می کند و آن را مورد ارزیابی قرار می دهد. در این شکی نیست. ولی واقعیتش این است که کارها با استمرار شکل می گیرند. جریانات و گروه ها با استمرار درست می شوند. لذا بگردیم، جاهایی را که محل نیروهای تخصصی هستند، مجموعه هایی که محل نیروهای تخصصی هستند و آن ها را پیدا کنیم، بعد برای شکل دهی جریانات قرآنی در آنجاها نیازمند صبوری هستیم. یعنی استقامت لازم دارد واقعا. استمرار لازم دارد تا چیزی شکل بگیرد. بالاخره آن مخاطب با ذهن دیگری شکل گرفته است، الآن می خواهد ذهن دیگری پیدا کند. این استمرار لازم دارد. این نکته استمرار به نظرم چیز خیلی مهمی است که باید به آن توجه کنیم. به انضمام آن نکته که باید بگردیم و جاهایی را که جای اصلی ماجرا هستند و جمع هایی که افرادی در آن هستند که در کشور تعیین کننده و تأثیرگذار هستند و جریان فکری ای را دنبال می کنند، آن جا جاهایی است که باید در آن سرمایه گذاری کرد و در این زمینه باید استمرار به خرج بدهیم.

۱. <https://noorquran.ir/>